

Političen shod v Ljutomeru.

(Dopis iz Ljutomera.)

Osmi občni zbor našega vrlega političnega društva se je sijajno izvršil. Lepo število raznih mož se je zbralo v prostorih Vaupotičeve gostilne, ter so z velikim zanimanjem poslušali poročilo svojih zastopnikov v državnem in deželnem zboru.

Državni poslanec, veleč. g. dr. Gregorec je poldrugo uro razlagal, kaj so delali v preteklih šestih letih v državnem zboru zlasti za kmečki stan ter na kratko razložil vse važnije nove postave, posebno davčno in domovinsko postavo. Razpuščen državni zbor je uredil veliko tudi prav koristnih postav, a v narodnem oziru ni bil pravičen, zato ni škoda zanj. Slovenski poslanci upajo, da bodo v narodnem oziru več dosegli, posebno če se vsi jugoslovanski poslanci v jeden klub združijo. Gosp. dr. Gregoreca je volja še za eno dobo poslanstvo prevzeti.

Z ozirom na ta govor, ki je bil z občeno pohvalo sprejet, sklenili so enoglasno naslednjo resolucijo: »Na VIII. občnem zboru Slov. polit. društva v Ljutomeru zbrani volilci izrekajo svojemu dosedanjemu poslancu dr. Gregorecu popolno zaupanje in zahvalo, ter ga prosijo, naj zopet prevzame naš mandat. Ob enem želijo, da vstopi naš poslanec v jugoslovanski klub.

Potem je nastopil g. dr. Rosina, naš deželni poslanec, ter najprej razložil položaj slovenskih deželnih poslancev v Gradcu, potem pa je bolj obsirno govoril o novi volilni postavi za peto kurijo. Ta poduk je bil jako potreben za vse volilce, ker v 5. kuriji bomo volili vsi prvokrat in ta volitev je že razpisana na 12. dan marcija.

Volilec g. Mursa je vprašal deželnega poslanca, ali so poslanci dobili dovolj garancij, ker so v deželni zbor vstopili, ter je prednašal nekatere zahteve našega naroda, na katere poslanci ne bi smeli nikoli pozabiti. Ko je g. poslanec to vprašanje povoljno pojasnil, začela se je prav živa debata o različnih potrebah, na katere so volilci opozarjali našega deželnega in državnega poslanca. Kmetje bi radi imeli takšno lovsko postavo, po kateri bi se število zajcev tako zmanjšalo, da ne bi več toliko škode delali, kakor zdaj; drugi bi radi živinsko sol za manjšo ceno, tako tudi galicijo itd. — Tega zanimivega in živahnega zborovanja bodo se gotovo vsi udeleženci radostno spominjali.

Cerkvene zadeve.

Alojzij Vojsk †.

Verni slovenski stariši kaj radi pošiljajo svoje nadepolne otroke v šole, da bi iz njih sina postal »gospod«. V tem se odlikujejo posebno nekateri kraji naše lepe slovenske domovine. Ti kraji so posebno Mursko in Dravsko polje ter čarobne Slov. gorice. Pa ni čudež. Ljudje v teh krajih so bolj premožni in narodno probujeni. K tej probujenosti pripomogle pa so ne malo pogostne primicije, ki se smejo imenovati prave narodne veselice in ognjišča, kjer se ogreva in vnema bogoljubno ljudstvo za sv. vero in narodno reč.

Stariši se spodbujajo dati otroka v šolo, če tudi rajši sami pomanjkanje trpijo in v otroku se zbudi močna želja postati enkrat tudi »gospod«. In v resnici, po širni naši Avstriji, da celo po drugih državah in drugih delih sveta najdemo vrle Slovence v imenitnih službah, svetnih in duhovskih, katerim je zibelka tekla na Slovenskem, posebej še v imenovanih krajih.

Veseli nas vselej slišati o ljubih rojakih, delajočih

med drugimi narodi, da svojemu narodu zvesti ostanejo, z njim delijo veselje in žalost. Tako zvesti sin svojega naroda je bil čast. g. Alojzij Vojsk, duhovnik zagrebske nadškofije, doma iz Bučkovec pri Mali Nedelji, ki je v nedeljo, dne 3. januarja t. l. pri usmiljenih bratih v Kainbachu blizu Gradca v Gospodu zaspal.

Blagi pokojnik je bil leta 1863. porojen v prijazni dolinici pod Malo Nedeljo v Bučkoveh od poštenih kmečkih starišev. Umnega fanteka posljejo stariši na Ptuj. Po četrtem razredu gimnazije podal se je na veliko gimnazijo v Varaždin in od tam po šestem razredu v Zagreb v nadškofov licej. V Zagrebu je zvršil tudi bogoslovsko nauko in postal je leta 1887. duhovnik in sv. novo mašo je obhajal avgusta leta 1887. pri Mali Nedelji.

Ves čas svojih bogoslovskih študij v Zagrebu je gojil srčno željo priti v mariborsko bogoslovje in tako enkrat med Slovenci delovati. Vendar ta želja se mu ni izpolnila. Služboval je rajni g. Vojsk ves čas svojega duhovniškega življenja v Medjimurji in to od leta 1887. do 1895. pri Sv. Mariji in v Dobrovi blizu Čakovca. Vnetega, z dušom in telesom Slovana je bolelo najbolj, videti madjarsko nasilstvo nad ubogimi slovanskimi brati med Muro in Dravo.

Leta 1895. je stopil v začasni pokoj. Iskal je potem zdravja v Gleichenbergu, in od tam je pisal meseca julija lanskega leta nekdanjemu svojemu sošolcu, sedaj župniku na spodnjem Štajarskem, da bi rad prišel in se naselil pri njem, da, ker zdravemu ni bilo dano med Slovenci biti, bi vsaj zdaj bolan rad med njimi zdravja iskal. Pa pljučna bolezen je silno neusmiljena — proti jeseni naglo dela, da človeka prej zdela. Tako je bilo tudi z g. Vojskom. Moral je septembra l. l. v Gradec k usmiljenim bratom, in ti so ga poslali v Kainbach, kjer je čakal, da ga neizprosna smrt reši teške butare neozdravljive bolezni. Umril je zjutraj v nedeljo, dne 3. jan., a pogreb, katerega se je udeležilo veliko število v Gradcu bivajočih Slovencev, vršil se je v torek, dne 5. jan. ob 9. uri. Naj v miru počiva! Kamenski.

Gospodarske stvari.

Važnost sadnega mlina po zimi.

Skoraj vsi boljši gospodarji imajo dandanes mline za sadje mleti. V resnici je ta hvale vredna naprava velike važnosti, ako se pomisli, koliko se s tem prihrani nepotrebne dela, in da se sadje, tako zmleto, bolje da iztiskati, kakor pa sicer nepravilno stolčeno.

Vendar pa se rabijo ti mlinci le par mesecev in ves drugi čas nerabljeni stojijo v kaki shrambi, včasih tudi po več let, ako sadje ne rodi. Nikakor bi ne bilo napačno, ako bi gospodarji take mline rabili tudi po zimi.

Znano je, da povsod drv za kurjavo primanjkuje, a tudi premog se na deželi ne dá tako lahko dobiti. In koliko je treba kurjave skozi celo zimo, da se kuha repa, krompir in korenje za klajo svinjam! Vkljub temu pa se dostikrat vse to premalo kuhano zmečkati ne dá, in svinja, dobro rejena, je to-li izbirljiva, da vsak malo večji košček popusti in vsi ti ostanki pridejo navadno pod nič.

Pomena je že vredno, da na tak način klaja ni popolnoma porabljena in tem bolj pomenljivo je, da se za kuhanje celih korenstev veliko več drv porabi. Nekateri sekajo repo pred kuhanjem s sekalom, toda vse bolj na drobno in hitreje se dá zmleti s sadnim mlinom in se tudi veliko hitreje in bolje dá skuhati tako, da svinja nobenih izbirkov ne more delati. V. H.

Sejmovi. Dne 1. februarja v Vojniku, Jurklostru, Dobovi in Mariboru (tudi za konje). Dne 3. februarja v Radgoni, pri Sv. Jakobu pod Kalobjem, v Lukanah, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, na Spodnji Polskavi in Vidmu. Dne 4. februarja na Bregu pri Ptujju (za svinje.) Dne 5. februarja pri Sv. Petru pri Sv. gorami.

Dopisi.

Iz slovenjegraškega okraja. (Ne spimo!) Naš okraj je eden izmed prvih na Stajarskem, ki je v državni zbor slovenski volil; v deželni zbor so Slovenci zadnjič v kmečkih občinah soglasno in brez protikandidata volili; okrajni zastop je že dolgo v naših rokah, kar se pozna na njegovem dobrem gospodarstvu, in je lani sklenil slovenski uradovati, česar se je seveda g. glavar silno ustrašil, češ, s tako novotarijo se utegne kaliti mir. Mir res vlada sedaj pri nas, pa mir na naši strani, za nas pogubljivi mir, in ko mi dremljemo, se sovražnik nemškutarijo. Tisoč let že je ljuba slovenščina odmevala v tem čarobnolepem kraju, sedaj pa je čuti zmirom več švabskega zlobudranja, da bi se pošten Nemeč sramoval take spake; glej napise za okrajno cesto od kolodvora Spodnji Dravograd noter do Mislinje, sama nemškutarija, da bi tujec mislil, da je v sredi blažene švabske dežele; občine, kjer imajo »spufani« študenti prvo besedo, večinoma švabski uradujejo; vsa čast nekaterim izjemam; socijaldemokratni rogovileži se zmirom bolj bližajo, imenitne volitve so pred durmi, naše dobro ljudstvo potrebuje in želi poduka — naši društvi pa spita! Katol. politično društvo dremlje, in podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je prejšnja leta od vseh podružnic na Slovenskem imela vsako leto največ koristnih shodov po raznih krajih in pošiljala lepe svote glavni družbi, preteklo leto pa ni imela nobenega shoda. Rodoljubi, zbudite zopet ti dve potrebni društvi, da naša krasna in rodovitna dolina in naše veličastne planine ne pridejo v kraguljeve kremplje, dokler bo stala ponosna Uršulska gora.

Iz Šmarij pri Jelšah. (Zbor.) Preteklo nedeljo je imela pri nas podružnica sv. Cirila in Metoda za Šmarije in Slatino svoje letno zborovanje, zajedno pa je tudi slavila desetletnico svojega obstanka. Predsednik podružnice, g. dr. Rakež, je dostojno pozdravil vse navzoče, ki so prihiteli od daleč in blizu na narodno veselico, ter potem otvoril zborovanje. Ko so poročevalci častno završili svojo nalogo, sledila je volitev podružničnega odbora; izvolili so se dosedanji odborniki. Po volitvi je govoril neki gospod iz Celja svoj govor o narodnih šolah ter navduševal navzoče za družbo sv. Cirila in Metoda. Potem se je začel koncert; petje je oskrboval mešani zbor iz Št. Jurija in moški kvartet »Vzgoja«. Izurjeni pevci obojega spola so si hitro pridobili naklonjenost občinstva, ki jim je svojo zahvalo izražalo z burnim ploskanjem. Po koncertu se je razvila živahna prosta zabava.

Od Sv. Križa na Murskem polju. (Bralno društvo.) Dne 17. januarja je bilo pri nas zborovanje tega društva. Po kratkem pozdravu predsednikovem in po poročilih tajnika in blagajnika imela bi se pričeti volitev. Na predlog nekaterih udov pa se ni volil novi odbor, ampak staremu odboru se je izreklo zaupanje in izrazila vseh želja, da še tudi v prihodnje leto ostane vse pri starem. Tako so v odboru ostali naslednji gg.: kaplan Josip Weixl kot predsednik, dr. Jože Lebar kot podpredsednik, učitelj Anton Hercog kot tajnik, učitelj Ivan Pušenjak kot blagajnik, Anton Lacko, župnik in duhovni svetovalec ter posestnik Jože Rožman

kot odbornika. — Ker se je gmotno stanje družbe precej zboljšalo, naročilo se je precejšno število listov in sicer: »Slovenec«, Slovenski List«, Slov. Gospodar« (3 izt.), »Domovina« (2 izt.), »Dom in Svet«, »Mir« (2 izt.), »Glasnik«, »Ljubljanske Novice«, »Dolenske Novice«, »Kmetovalec« (2 izt.), »Zora«, »Brivec«, »Venec cerkvenih bratovščin«. Vrh tega še nemščine večji udje lahko berejo: »Südsteirische Post«, »Kikeriki«, »Herko Pater«, »Kathol. Vereinsblatt« in »Arbeiter-Freund«, kateri listi se društvu posojajo. — Po zborovanju smo šli v gostilno souda g. Ignacija Hauptmanna, kjer smo se prav pošteno zabavali. Naša poštena zabava nam je privabila celo dva tuja vinotrčca, ki sta, očarana od lepote slov. narodnih pesmic, želela, da se nam pridruži, kar se jima je prijazno dovolilo. In glej, zgodilo se je kaj neverjetnega! Ta moža bila sta g. Franc Belec, rojen od Velike Nedelje in sedaj kletar v Eggenbergu pri Gradcu, in g. Janez Schugmann iz Cmureka, darovala sta bralnemu društvu izven nekaj litrov sladkega vinca še 7 gl. v društvene namene. Bog jima plati! Hvaležnost pa še nam tudi veli omeniti našega podpornega uda, g. J. Lederhasa, profesorja v Ljubljani: Tudi drugim podpornikom bi radi bili hvaležni, ako bi se nas blagovolili spomniti. — Naše bralno društvo ima dovolj zdravega berila, tudi se zna prav pošteno zabavati brez praske, godbe in plesa. Bog daj, da bi vsi dobro misleči možje in fanti naše fare spoznali korist bralnega društva in v obilnem številu pristopili!

Iz Crešnjic. (Od okrajne sodnije) v Konjicah želimo več pravičnosti. Dne 11. januarja je ta sodnija poslala komisijo h Kebliču v Podgorju, da po smrti rajnega Kebliča ceni gospodarstvo. Da pride komisija v ponedeljek, dne 11. januarja, se je iz graščine naznanilo še le v nedeljo popoldne, torej samo pol dneva poprej. Je to po zdravi pameti? — Naznanilo se je le po nemško. Ali je uradnik služabnik ljudstva ali pa ljudstvo služabnik uradnikov? Ako pričakujejo uradniki, da bodo učitelji in duhovniki ljudem nemške dopise razlagali, se naj uradnikom toliko plačila odtrga, da se bo tem gospodom za razlaganje plačevalo. — Mož, ki je od gosposke potrjen za cenitelja ali šacmana, stane par korakov od Kebliča in pozna prav dobro hišo in zemljo. Tega niso poklicali cenit, ampak so seboj iz Konjic pripeljali take može, da ljudje le več plačajo za komisijo. Takrat, ko mora kdo iz Crešnjic davek plačati, dobro vedó, da je v Crešnjicah; zdaj ko bi se dalo za cenitev kaj zaslužiti, ga ne poznajo! Dosti!

Z Zdol pri Kozjem. (Zagovor.) Oziraje se na dva dopisa z Zdol pri Kozjem in sicer v štev. 49. p. l. in v štev. 1. t. l. v »Slov. Gospodarju« in naslanjaje se na star pregovor: »Da se resnica pravspozná, treba je čuti dva zvona«, odgovarjamo stvarno g. dopisniku, da branimo čast in poštenje našega bivšega predstojnika. Neosnovano je očitavanje, da bi bil g. župan pristransk gledé razdelitve podpore po toči poškodovanim posestnikom. Gosp. predstojnik je vložil prošnjo za vse po toči poškodovane občane kakor pred tremi leti, tako lani. Škoda je bila popisana in cenjena ne od župana samega, temveč tudi od drugih za to poklicanih oseb. Podpora pa je vsikdar odločilo, odmerilo in razdelilo e. kr. glavarstvo samo. Župan niti pričujoč ni bil. — Žena, rekši možu, ko je pripeljal koruzo domu: »Ko bi bil denarjev pripeljal, koruze še imam dovolj«, ta žena je bila takrat še udova; torej ni mogla svojemu možu reči kaj takega, ker moža sploh ni imela. Omenjena žena je bila takrat udova 5 ali 6 otrok; torej podpore potrebna! — Mladeniču, zapadlemu kazni, ker se ni hotel oglasiti županu pred vojaškim naborom, se pa niti las ni zakrivil. Kar je dobil, si je zaslužil. Najbrž je hotel, da bi se bil župan oglasil pri njem! — Obrekovanje pa je naravnost,